

Krisztus király ünnepére

Muszáj király Krisztus király

Az ószövetségi történelem egyik, ha nem legnagyobb fordulópontja volt, amikor a korábbi törzsi kapcsolat helyébe Dáviddal a királyság lépett, jöllehet Dávid fiával, Salamonnal a királyság több részre szakadt. A dávidi királyság a maga egyediségével, különleges, mintegy isteni eredetével kiemelkedett a „népek” királyai közül. A próféták közreműködésével a király személyében összpontosult a kapcsolat Isten és a választott nép között. A zsidók királya – mintegy Isten helytartójaként – Isten fogadott fiává lett (2Sám 7,14), aki a népet pásztorolta, különös tekintettel a szegényekre és az elnyomottakra (Zsolt 72,4.12). A próféták ugyanennek a vízióknak lettek a szócsövei (Jer 23,54), noha számtalanszor kellett figyelmeztetniük a királyokat sajátos, de olyan könnyen elfeledhető isteni küldetésükre. A király mint „Isten fogadott fia” képe fokozatosan, talán éppen a királyokból való kiábrándulás folytán, átveddött a messiásra, aki majd királyként fog megjelenni, és uralkodik az idők végezetéig.

Be kell vallanunk, Jézusból hiányzott az a királyi és politikusi nagyvonalúság, amely szívesen összemossa az elméletet a valósággal. Többszörösen és egyértelműen visszautasította még a gondolatát is annak, hogy király legyen, ahogy elvárták volna. A szinoptikusok beszámolója szerint Pilátus előtt királynak mondja ugyan magát, de nem hajlandó tovább beszélni azzal a Pilátussal, aki éppen annak a királynak képzei magát, akit Jézus elutasít. A jánosi beszámolóban még a kérdést is visszafordítja: „Magadtól mondod ezt, vagy mások mondták rólam?” Van saját véleményed, vagy csak azt tudod, amit mások harsognak rólam?

A jézusi karaktertől idegen a történelem folyamán az egyház által megrajzolt messiási királyság, valamint annak eszkatologikus jellemzői, a korlátlan hatalom érzékeltetése, az igazság kérlelhetetlen érvényesítése, az igazság pusztán tárgyi oldalról történő megítélése (Jel 11,1-14). Jézus semmit sem hajlandó azért tenni, hogy isteni hatalommal és dicsőséggel bizonyítsa saját küldetését. Az ellentét legsarkosabban a jánosi megfogalmazásban

jelenik meg, ahol a jézusi elutasítástól szinte függetlenül mintegy elvárás, hogy Jézust messiásnak mutassa be. Nem lehet véletlen, hogy éppen a jánosi tradíció hordozza azt az ellentétet, amelyben egyidejűleg jelenik meg Jézus mint messiás, és annak egyértelmű elutasítása, hogy királyt csináljanak belőle. A kezdeti egyház bizonytalansága mutatkozik meg ebben a felemás megfogalmazásban, mert nem merte beérni a szolga Jézussal. Sajnos a történelmi egyház sem képes azóta sem megszabadulni a királyság és uralkodás kényszerképzetétől. Jézus számára a gazdagság és a hatalom akadály az Isten felé vezető úton, mert „könynyebb a tevének átmennie a tűfokán, mint a gazdagnak az Isten országába jutnia” (Mk 10,25).

Az evangéliumok hagynak ugyan bizonytalanságot, de ha komolyan vesszük Jézus tanítását és gondolkozásmódját, egyértelmű, hogy nem kér az emberek királyságából, „az ő országa nem innen való” (Jn 18,36). Az egyház történelme folyamán újra és újra királyt

csinált Jézusból, ha másképpen nem, hát Krisztus királyt.

Beszédeiben, tanításában Jézus pellengérré állította a királyokat és helytartókat, mert szerinte azok nem azonosíthatók az ószövetségi idealizált Isten jobbival, a messiás királlyal, aki az igazságot szeretve és a gonoszúságot gyűlölve tartja kezében az igazság jogarát (Zsolt 44,7.9). Arról is beszél, hogy az uralkodók (és királyok) hatalmasoknak alattvalóikon, és éppen ezért szemben állnak a jézusi gondolatvilággal és küldetéssel, amelynek lényege a szolgáló lelkület (Jn 13,13-17). Nem véletlen, hogy Jézus követőit helytartók és királyok elé hurcolják, hogy tanúságot tegyenek előttük Jézusról, a szolgáról. Az uralkodás és a hatalom, az azzal való élés és visszaélés sehogy sem kapcsolható össze Jézussal, aki többször még a mózesi törvényekkel is szembe fordult azért, mert számára a paragrafusnál fontosabb volt a szeretet, a szigornál és a büntetésnél pedig a megbocsátás. Többször becsülte az emberben felnövekvő biza-

lom örömét a hibáztatásnál, hasonlóan a szabadulás örömét a büntudatkeltésnél. Mindent elfogadott, ami emberi, ami gyenge és töredékes, de mindent elutasított, ami uralkodói, hatalmi és királyi. Jeruzsálemi bevonulásával szinte gúnyt

üzött a hatalom megszállottaiból, a királyokból és uralkodókból, mert úgy akart közöttünk lenni, mint szolgáló, akinek diadalmenetét egy számár vezetői (Mt 20,28; Mk 10,44).

Az egyház számára mindenkor nyitott a kérdés: Mi marad a szolgáló

Jézusból a Krisztus-királyság nélkül? Elég nekünk ez a diadalmenet?!

Sulyok Gábor

„Ez az ország mindannyiunké”

Erőszakmentes küzdelem Kongóban

A fiatal kongói jogász, *Luc Nkulula* a Kongói Demokratikus Köztársaság keleti részén lévő Kivu-tó partján ül, és énekelni kezd, egy Malaika című szerelmes dalt. Néhány másodperc után félbeszakítja, és megmagyarázza: „Bizonyos időszakban igen híres volt ez a dal, de mi megváltoztattuk. Nem egy nőnek, hanem a hazának énekelünk: Szeretlek, Kongó! Semmit sem kínálhatok neked, de mindent meg fogok tenni érted.” „Mi”, ez a kongói *Lucha* mozgalom aktivistáit jelenti. „Lutte pour la changement”, magyarul „Harc a változásért” (*luchacongo.org*). Nkulula még egyszer belekezd, a szuahéli nyelvű megváltoztatott szöveggel. A 32 éves férfi karcsú, tekintete éber, olykor gúnyos. Mindazonáltal komolyan gondolja Kongónak szóló szerelmi vallomását – mindenek ellenére, mondhatnánk. „A kongói állam még soha semmit nem fizetett meg nekem, soha nem tett nekem szívességet.”

Nkulula és a többi aktivista csüggedés nélkül harcol a kongói társadalmi és politikai változásokért. Hagyják, hogy letartóztassák, és olyan börtönökben tartásuk fogva őket, amelyekben az átlagos fogoly csak éjjel meg ülne sincs elég helye. „Miért teszik ezt?” Ez a kérdés töprengésre készteti a jogászt, aki maga is több hetet töltött már börtönben. „Talán azért, mert nem akarjuk, hogy a jövő nemzedékeknek ugyanazt kelljen végigcsinálniuk, mint nekünk”, mondja aztán.

Hónapok óta sűrűsödnek a tiltakozások, mivel a 2011 óta kormányzó *Joseph Kabila* elnök minden eszközzel megpróbál hatalmon maradni. Mandátuma decemberben lejárt, és legkésőbb 2016 novemberének végén választásokat kellett volna tartani. Az alkotmány szerint nem indulhat harmadszor is. De gyorsan világossá vált, hogy a kormány elhalasztja a választásokat. Azóta fokozódik az erőszak.

A tiltakozások a hatalmas ország egyre nagyobb részét ragadják meg. Közép-Kazai tartományban kiéleződik a helyzet. Az ENSZ becslése szerint ez év (2017) kezdete óta csaknem 500 embert öltek a Kongói Demokratikus Köztársaságban. És több mit egy millió embert üztek el.

Békésen az elnyomás ellen

Az elmúlt hetekben az ENSZ legalább ötven tömegsirt fedezett föl, de a kormány megakadályozza, hogy kivizsgálják a mögöttük lévő bűncselekményeket. Az ENSZ emberjogi képviselői kongói „katonai elemeket” vádolnak a tömegsírok létrehozásával. Még nagyobb számot nevez meg a katolikus egyház. Eszerint az elmúlt nyolc hónapban 3.400 embert öltek meg, és több mint nyolcvan tömegsirt fedeztek föl. Az ENSZ szerint napirenden van az emberi jogok megsértése. E bűncselekmények kétharmadát állami biztonsági szervek követik el, csak egyharmadát lázadók és milíciák.

Az emberi jogok e megsértései ellen harcolnak a *Lucha*-mozgalom aktivistái – de kizárólag békés eszközökkel. A fegyveres harc végül is csak növelte a népesség nyomorúságát, mondják. A viszonyokra tekintettel álmódosásnak tűnik az ő víziójuk: „Tényleg szívesen megélném, hogy igazságszolgáltatásunk egy napon valóban igazságot szolgáltat azoknak, akik alá vannak vetve neki”, mondja Nkulula. „És valamikor szeretném látni, hogy méltósággal bánnak a kongóiakkal.”

Ehelyett nincs sem vízük, sem áramuk, még akkor sem, ha megfizetik a hálózatra csatlakozást. „Aki ténylegesen vizet és áramot akar, annak még meg kell kennie az állami víz- és elektromos művek ügynökeit. Ez azonban esztelen és fáradságos dolog.”

A tiszta ivóvízért folytatott 2012-es gomai kampány volt a Luc-

ha első akciója, főként fiatal egyetemista nők mozgalmaként. Tüntetésekkel, ülöztrájkokkal, tájékoztató rendezvényekkel vagy az új médiumokon keresztül tiltakoztak mindaz ellen, amit szociális vagy politikai visszasságnak éreztek. A minden háztartás számára biztosított vízvezeték mellett a *Lucha* például autózható utakat, az alkotmány által szavatolt, ingyenes általános iskolai oktatást és más szociális jogokat követel, továbbá munkát és távlatokat az emberek számára; tavaly óta a Kabila elnök alkotmányellenesen meghosszabbított hivatali idejével szembeni ellenállás áll előtérben.

Sok *Lucha*-tag már többször is volt börtönben a küzdelemben való részvétele miatt. Például a 23 éves *Rebecca Kavugho*, akit március végén az amerikai „A női bátorságért Nemzetközi Díj”-jal tüntettek ki; őt is többször letartóztatták már.

Kavugho pszichológiát hallgat a gomai egyetemen, és éppen vizsgára készül. Fehér pólója a zöld *Lucha*-felirattal a jelenlegi légkörben könnyen riadóztathatja a biztonsági erőket, de ő nem zavartatja magát ettől. 2016 februári őrizetbe vételéről beszél. Eppen azon voltak, hogy előkészítsenek egy tüntetést a következő napra, és éjjel transzparenseket festettek, mondja. Hajnali négy órakor megérkezett a titkosrendőrség, és elvitte a hat aktivista nőt. Néhány nappal őrizetbe vételük után egy bíróság mind a hatukat két év börtönre ítélte, mondván, hogy nyilvános engedtelenségre próbáltak felbujtani. Fél év múltán Kabila elnök megkegyelmezett Kavughónak és küzdőtársainak. De a *Lucha*-tagok vonakodtak elhagyni a börtönt, mert azt mondták, hogy a megkegyelmezés ismét csak azt mutatja, milyen önkényesen bánnak Kongóban az igazságossággal. Végül fél év múltán rendőri erővel dobták ki őket a börtönből.